

КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Безкоштовно

2 лютого 2012 року

№4 (2980)

Статут затверджено. Конкурс оголошено

30 січня на засіданні Кабінету Міністрів України прийнято постанову про внесення змін до Статуту Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Тож Статут НТУУ "КПІ" в новій редакції набрав чинності й останню перешкоду на шляху до оголошення конкурсу на зайняття посади ректора усунуто. Того ж дня видано наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 87 "Про оголошення конкурсу на зайняття посади ректора Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут".

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ НАКАЗ

№ 87 від 30.01.2012 р.

Про оголошення конкурсу на зайняття посади ректора Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут"
Керуючись частиною першою статті 39 Закону України "Про вищу освіту", враховуючи положення Постанови Кабінету Міністрів України від 30 січня 2012 р. "Про внесення змін до Статуту Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут"

- НАКАЗУЮ:
- Оголосити конкурс на зайняття посади ректора Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут".
 - Департаменту роботи з персоналом та керівними кадрами (Некрасса І.А.):
 - Опублікувати оголошення про проведення конкурсу в газеті "Освіта України" та організувати прийом і розгляд документів від претендентів на їх відповідність вимогам, передбачених Законом України "Про вищу освіту" та внести кандидатури претендентів до вищого колегіального органу громадського самоврядування Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут" для проведення голосування.
 - Спільно з адміністрацією Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут" організувати проведення виборів керівника вищого навчального закладу згідно з вимогами статей 37 і 39 Закону України "Про вищу освіту".
 - Розмістити оголошення щодо проведення конкурсу на зайняття посади ректора Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут" на офіційному веб-сайті Міністерства (www.mon.gov.ua).
 - Контроль за виконанням наказу покласти на першого заступника Міністра Суліму С.М.

Міністр

Д.В. Табачник

М.Згуровський

Вища освіта формує людський капітал держави і тому відповідає за суспільний розвиток, який цим людським капіталом здійснюється. Від рівня освіти і професійних компетенцій людей залежить, на які перетворення країна здатна.

Тому цілі і завдання розвитку країни мають бути тісно пов'язані з цілями і завданнями вищої освіти. З цієї відповідності позиції має виходити закон про вищу освіту, який забезпечує її реформу, пов'язану з суспільними перетвореннями на певному відрізку часу.

Не ображаючи авторів двох проектів законів, які отримали умовні назви Мірошніченка і Яценюка-Оробець, залишимо їх без коментарів. Зупинимося на проекті "міністерського" закону.

Природно поставити запитання, а на які суспільні перетворення націлений цей проект? Чи закладені в нього механізми проривного розвитку і, наприклад, швидкого входження країни до великої двадцятки через підготовку людського капіталу, відповідно до завдань Президента України? Чи торкається цей закон умов роботи та рівня наукових шкіл, забезпечення їх новітнім навчально-науковим обладнанням, змісту навчання і наукових досліджень з метою здійснення бажаних проривів? Чи орієнтує цей закон на інноваційний, високотехнологічний розвиток країни за рахунок органічної взаємодії вітчизняної освіти, науки, бізнесу і влади? Чи врегулює він відносини ВНЗ і ринку праці? Відповідь – ні, цей проект закону далекий від таких завдань.

Маючи відношення до технічної освіти, хочу звернути увагу на особливу слабкість законопроекту саме в цій складовій. У ньому не враховується, що саме за рахунок цієї ланки освіти забезпечується прискорений розвиток передових країн світу. Перш за все, на відміну від діючого закону, із законопроекту виключено група технічних університетів. Це законодавчо стверджує "непопулярність" вищої технічної освіти в Ук-

раїні, обумовлює її послаблення і прискорення процесів "вимивання" найбільш талановитої молоді на користь розвинутих країн світу.

Водночас Україна ще не втратила шанс конкурувати на світовому ринку з машинобудування, матеріалознавства, металургії, хімії, інформаційних технологій, ще є потенціал для розвитку нанотехнологій, біотехнологій тощо.

Високотехнологічна освіта має цілу низку особливостей і вимагає глибокої уваги з боку держави, що мало було б відображатися в законі. Сучасною вимогою є створення системи багатоканально-

пеневої системи вищої освіти України з європейською (бакалавр, магістр, доктор філософії) із збереженням молодшого спеціаліста і доктора наук, збільшення терміну навчання за програмами магістра від 1-1,5 до 1,5-2 років, а в аспірантурі за освітньо-науковим рівнем доктора філософії з 3 до 4 років (Ст.6), розроблення узгодженої з європейською Національної рамки кваліфікацій (Ст.13), уточнення визначень статусу національних і дослідницьких університетів (Ст.23) і ряду інших, усього близько 20 статей.

Друга група статей, всупереч загальному декларативному характеру закону

МОНмолодьспорту. Для нашої країни, яка ще не досягла відповідного рівня культури і відповідальності, експертиза і атестація наукових робіт має бути надвідомчою, а орган, який їх здійснює, – підпорядкований і підзвітний Кабінету Міністрів України. Неприйнятними також є деякі статті, які торкаються умов навчання студентів, про що багато писалося в ЗМІ.

Існують також статті, що вже регулюються різними підвідомчими актами і які за своїм значенням не "дотягують" до рівня закону. Це, зокрема, Ст. 28 про структурні підрозділи ВНЗ (5 сторінок тексту), Ст. 42 про відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у ВНЗ, Ст. 43 про організацію навчального процесу, Ст. 51 про робочий час викладачів, Ст. 67 про платні послуги та інші, усього близько 10 статей. Їх можна вилучити.

Підсумовуючи наведені аргументи, можемо запропонувати два варіанти можливих дій.

1. Прийняти не новий закон, а зміни до діючого Закону про вищу освіту, ґрунтуючись на статтях першої групи запропонованого проекту. Ці статті напрацьовані життям і затребувані освітою. Одночасно розпочати процес підготовки нового Закону про вищу освіту України, виходячи з найважливіших цілей розвитку країни.

2. Прийняти запропонований проект закону, вилучивши з нього більшість статей другої і третьої груп, та вважати його тимчасовим і перехідним на шляху здійснення затребуваних суспільством реформ у вищій освіті.

Михайло Згуровський,
академік НАН України
"Дзеркало тижня. Україна" №2, 2012

ВІД РЕДАКЦІЇ

Урядовий проект Закону України "Про вищу освіту" 24 січня обговорив з ректорами та студентами провідних українських ВНЗ Прем'єр-міністр України Микола Азаров. Учасники зустрічі висловили низку зауважень до положень документу та пропозицій щодо його удосконалення. Тож з метою врахування таких пропозицій в остаточному тексті проекту, що буде винесений на розгляд Верховної Ради України, було прийнято рішення створити робочу групу для їх узагальнення. Головою робочої групи призначено в.о. ректора НТУУ "КПІ" Михайла Згуровського. Йому доручено у двотижневий термін завершити роботу з підготовки змін до зазначеного законопроекту, а також Бюджетного та Податкового кодексів України для розгляду Кабінетом Міністрів.

РЕФОРМА ВИЩОЇ ОСВІТИ – НЕОБХІДНИЙ ЧИННИК СУСПІЛЬНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

го фінансування технічних університетів як центрів інтеграції освіти, науки і інноваційного бізнесу. Високотехнологічна освіта є найбільш "бюджетно" навантаженою, що обумовлено утриманням і розвитком складного навчально-наукового обладнання, проведенням комплексних наукових досліджень і експериментів. Вона вимагає окремих підходів до розміщення замовлення на підготовку фахівців, виходячи з пріоритетних напрямів розвитку економіки країни, особливих умов взаємодії з ринком праці тощо. Ці особливості в законопроекті відсутні, що запрограмовано веде до послаблення цієї ланки освіти.

Нагадаємо, що проект закону почав створюватися ще 3-3,5 років тому попереднім складом МОНУ з головною метою – законодавчо затвердити систему зовнішнього незалежного тестування. Оскільки цього одного завдання було замало для закону, до проекту почали додаватися різні інші статті.

Процес безсистемного "нанизування" різнопланових положень до проекту закону продовжив новий склад міністерства. Особливий акцент робився на положеннях, що закріплюють за міністерством дрібні регулятивні і дозвольно-узгоджувальні функції.

Як наслідок, проект закону не став зорієнтованим на головну мету – забезпечення необхідного суспільного розвитку країни. За обсягом він виявився значно більшим за попередній: 71 стаття, викладена на 87 сторінках, замість 69 статей на 54 сторінках попереднього закону. Структурно в проекті закону можна виділити три групи статей.

До першої групи слід віднести статті, які викликані життям і які бажані до прийняття. Вони торкаються узгодження сту-

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1 М.Згуровський
про реформу
вищої освіти

2 О.С.Омельчук
– 90!

Викладач-
дослідник
В.Д.Кузнєцов

3 Рационально
використовувати
енергоресурси

4 Круглий стіл
пам'яті
С.П.Корольова
та В.І.Вознюка

Олімпіада
з інженерної
графіки

І першокурсник
може стати
винахідником

5 Засідання
профкому
співробітників

Пластилін

Незвичайний
лютий

ВІТАЄМО!

Ользі Сергіївні Омельчук – 90!

Ольга Сергіївна Омельчук відзначає свій ювілей. Разом зі щирими вітаннями та найкращими побажаннями доброго здоров'я, творчих задумів та звершень у теплому колі рідних і друзів хочеться розповісти про цю невтомну жінку-трудівницю.

Народилася вона 28 січня 1922 року в районі Макарів, Київської області в працелюбній селянській родині. Тож на її дитинстві й молодості припали всі випробування того періоду історії нашої країни: голодомор, жакіття війни, тяжкі роки повоєнної відбудови. А ще були напівголодні студентські роки і напружена праця на ниві народної освіти.

Закінчивши відмінно середню школу, вона вступила до Київського університету ім. Т. Шевченка, навчання в якому в ті часи поєднувалося з відбудовою головної вулиці Хрещатик, повністю зруйнованої у воєнні роки. Отримавши диплом, виїхала за призначенням на роботу до Івано-Франківського педагогічного інституту. На жаль, там відмінили вивчення німецької мови як іноземної, тож вона повернулася до Києва. Довелося шукати роботу, і лише за півроку вона була прийнята за конкурсом викладачем німецької мови у Київський політехнічний інститут. Тут вона набуває досвіду, вдосконалює знання технічної сфери, створює перші методичні посібники для студентів технічних факультетів.

За декілька років її призначають завідувачем кафедри німецької, французької та іспанської мов, і Ольга Сергіївна самовіддано освоює нову для себе сферу діяльності. Це було тим більше відповідально, що викладання іноземних мов у КПІ завжди проводилося на високому професійному рівні. Недарма ж тогочасні студенти жартома називали свій виш "воєнізованим інститутом іноземних мов з політехнічним уклоном". Тож у ті часи закладалися традиції, які підтримуються і тепер: крім навчальної діяльності, співробітники кафедри готують і проводять студентські наукові конференції, вечори інтернаціональної дружби, організують гуртки розмовної мови. Ініціатором і активним учасником цих заходів завжди виступала Ольга Сергіївна. Понад те, паралельно з заняттями в студентських групах і організацією позаурочної роботи вона працює в аспірантських групах, а також зі студентами, які готуються до перед-

дипломної практики в Німеччині. Її включають до активу Міністерства середньої та вищої спеціальної освіти, потім вводять до складу експертної комісії, Вченої ради, до предметної комісії з іноземних мов. За деякий час вона вже голова предметної комісії з іноземних мов УРСР, читає лекції для студентів-заочників на Київській студії телебачення. Це свідчить не лише про високий професійний рівень, але й визнання пані Омельчук одним з кращих у країні педагогів. Кафедра ж, яку вона очолює, отримує статус опорної Міністерства, на базі якої проводяться республіканські та міжвузівські наукові конференції викладачів і аспірантів.

Займається Ольга Сергіївна і науковою роботою. Її дослідження охоплюють абсолютно нову тему, а саме класифікацію лексикону з електроніки, науки, яка тоді лише починала розвиватися. Дисертація уже готова, проте непередбачені іркі обставини примушують її залишити улюблений КПІ, якому віддано 25 років найпродуктивнішого творчого періоду життя. Її переводять працювати в Київський інститут легкої промисловості, де вона продовжує педагогічну і наукову діяльність, як і в КПІ, користується заслуженою повагою колег і студентів. Нарешті в 1978 р. блискуче захищає дисертацію у Львівському державному університеті, невдовзі отримує і звання доцента.

Доля була прихильною до нашої ювілярки і подарувала їй ще кілька років праці в рідному КПІ на факультеті лінгвістики.

Нині Ольга Сергіївна – на заслуженому відпочинку, проте не полишає творчої праці: з-під її пера вже вийшли 2 книжки, присвячені її роду "Поле моєї пам'яті" та про наслідки Чорнобильської катастрофи для України "Чужого горя не буває" (німецькою мовою). Готується до друку ще одна – "Спомин про рідний КПІ". Книжка про Чорнобильську трагедію – не випадковість: Ольга Сергіївна вже багато років допомагає німецьким спонсорам підтримувати дитяче онкологічне відділення Клініки "Охматдит". Тож гасло "Спокій нам лише спитьс" – це про неї.

Вшануймо ж гідно нашу дорогу колегу в ці ювілейні дні! Нехай Бог береже її та її велику родину й дарує всім здоров'я, наснагу та радість спілкування на довгі роки.

О.С.Паціра, старший викладач

ВИКЛАДАЧІ-ДОСЛІДНИКИ

Поширену думку: відновлене не буде кращим за нове беруться спростувати на кафедрі інженерії поверхні ЗФ. Тут вважають: відновлене здатне працювати як нове. На кафедрі провадять фундаментальні, прикладні й експериментальні дослідження, спрямовані на зміцнення поверхневих шарів конструкційних та інструментальних матеріалів, удосконалення існуючих і розробку нових методів відновлення зварюванням, наплавленням та напиленням.

Очолює кафедру д.т.н., проф. Валерій Дмитрович Кузнецов. За 42 роки роботи в КПІ він пройшов шлях від аспіранта до завідувача кафедри. У 2008 та 2010 рр. ставав переможцем конкурсу "Викладач-дослідник". Наприкінці 90-х проф. В.Д.Кузнецовим була створена перша і єдина на сьогодні в СНД науково-педагогічна школа підготовки фахівців з інженерії поверхні – нового науково-технічного напрямку розвитку науки і техніки.

Науково-методичні досягнення у підготовці фахівців зі створення поверхневих захисних шарів і нанесення функціональних покриттів методами інженерії поверхні широко використовуються багатьма спорідненими кафедрами ВНЗ України. Під керівництвом В.Д.Кузнецова і за його безпосередньою участю створено нові навчальні дисципліни: "Фізико-хімічні основи інженерії поверхні", "Нанесення покриття", "Наплавлення", "Комп'ютерне моделювання в інженерії поверхні", "Інноваційні процеси в інженерії поверхні" тощо.

За безпосередньою участю В.Д.Кузнецова були розроблені Стандарти вищої освіти України з підготовки бакалаврів, спеціалістів та магістрів за напрямом "Зварювання" і проводиться робота з адаптації Стандартів до вимог Болонського процесу. Під керівництвом В.Д.Кузнецова розвивається наукова і науково-педагогічна робота на кафедрі. Підготовка наукових кадрів успішно здійснюється через аспірантуру і докторантуру. На даний час під керівництвом проф. В.Д.Кузнецова захищено 3 кандидатських і 3 докторських дисертації. Проф. В.Д.Кузнецов має значні науково-технічні та науково-методичні доробки: він є автором більше 100 наукових праць, у тому числі 23-х авторських свідоцтв і патентів, 4-х монографій; автором підручника "Інженерія поверхні" та 8 навчальних посібників із грифом МОН України.

Оскільки наукова робота складає 40% робочого часу викладача НТУУ "КПІ", Валерій Дмитрович вважає практику КПІ щодо організації конкурсу "Викладач-дослідник" дуже вдаюю. Адже наукова робота викладачів із залученням до неї студентів сприяє, у т.ч., зростанню наукової зміни, створенню на кафедрі наукових шкіл. Нині поряд з наставником працюють аспіранти Денис Степа-

нов, Павло Попович, Борис Бокай. Денис і Борис займаються вдосконаленням способів прецизійного аргонодугового напилення з мінімізацією тепло-внесення в основний метал. Павло досліджує технології напилення високовуглецевих матеріалів з підігрівом магнітокеруваною дугою. Роботи виконуються на кафедрі. Відповідного обладнання та інструментарію тут достатньо для оцінювання принципних результатів роботи, вважає керівник.

Нині кафедра інженерії поверхні випускає до 10 магістрів щороку, хоча науковий потенціал дозволяє збільшити цю кількість принаймні вдвічі. Та на сучасному ринку праці випускники не знаходять попиту й адекватних пропозицій. Зали-

Відновлене працює як нове

В.Д.Кузнецов

шається сподіватися на покращення ситуації в майбутньому.

КПІ для Валерія Дмитровича Кузнецова – рідний дім. За рівнем підготовки фахівців, науково-освітнім потенціалом він є кращим технічним навчальним закладом в Україні. Це підтверджують і незалежні експертні оцінки. Думці вченого можна довіряти, адже як член наукових рад МОНмолодьспорту він знає сучасний рівень вітчизняних освітніх закладів.

На думку науковця, в університеті легко працювати. Тут створено комфортну творчу атмосферу, яка дозволяє підтримувати здібну молодь і сприяти її становленню.

Н.Вдовенко

РАЦІОНАЛЬНО ВИКОРИСТОВУВАТИ ЕНЕРГОРЕСУРСИ

Відтоді як у КПІ стартувала програма "Енергоефективні університетські містечка", багато було зроблено і ще більше планується. Тому прес-служба інформаційної кампанії "Бережи енергію" вирішила дізнатися, а з чого взагалі усе почалося, розпитати трохи більше про сам проект та його організацію, так би мовити, глянути на нього зсередини. Для цього ми зустрілися з золотим енергоменеджером КПІ Оленою Шевченко, яка погодилася відповісти на наші запитання.

– Як КПІ потрапив до числа учасників проекту?

– Організатори програми надіслали лист-запрошення для участі НТУУ "КПІ". Для цього потрібно було заповнити бланк-заявку на участь та пройти відбір серед університетів, оскільки кількість останніх була обмеженою. Відбірковими критеріями стали: зацікавленість та готовність ВНЗ до участі у програмі "Енергоефективні університетські містечка"; рівень підтримки та впровадження адміністрацією ВНЗ політики енергоощадності й енергоефективності; характеристика систем тепло-, електро- та водопостачання університету; участь ВНЗ у проєктах та програмах розвитку.

Оскільки наш університет уже тривалий час займається питаннями енергозбереження та є базовим вищим навчальним закладом України з цих питань, то зрозумілим стало питання нашої участі та успішного конкурсного відбору з-поміж інших університетів.

– Чим саме зацікавив Вас цей проєкт?

– Дана тема є досить актуальною для університету, оскільки ціни на енергоносії зростають, а всі ми хочемо навчатися та працювати в комфортних умовах. Для забезпечення цих умов існує два шляхи: перший – продовжувати й надалі використовувати енергоносії, не замислюючись про їх вартість, та, як наслідок, сплачувати шокуючі суми щомісяця, та другий – змінити модель поведінки студентів, викладачів, персоналу – використовувати світло тільки тоді, коли необхідно, закривати квартири й двері, не опалювати навколишнє середовище, закривувати щільно водопровідні крани для попередження їх протікання. Останній підхід – гідний людини з європейською свідомістю, який під силу кожному, дозволить не лише зменшити рахунки за енергоносії, а й заощаджені кошти використовувати на покращення матеріально-технічної бази університету.

– Розкажіть про людей, які беруть участь у проєкті.

– Координатором програми від НТУУ "КПІ" є проректор з науково-педагогічної роботи (адміністративно-господарська робота та розвиток матеріально-технічної бази) М.В. Печеник, відповідальними координаторами – заст. проректора з наукової роботи В.А. Барбаш, і я – головний енергоменеджер О.М. Шевченко. До програми залучено студентів та викладачів п'яти інститутів та факультетів: ІЕЕ, ТЕФ, ВГП, ФСП, ФММ. Учасники програми об'єднані у чотири групи: технічну – ІЕЕ та ТЕФ, куратори к.т.н. О.В. Боріченко (ІЕЕ), асистент М.М. Шовкалюк (ІЕЕ), к.т.н., доцент П. О. Барабаш (ТЕФ);

екологічну – ІЕЕ, куратор к.т.н., доцент В.С. Козьяков; економічну – ІЕЕ та ФММ, куратор к.т.н. Є.Г. Скловська (ФММ) та PR-групу – ВГП й ФСП, куратор к.і.н. О.О. Балюк (ВГП). Кожна з груп отримала завдання, над виконанням яких працюватиме впродовж п'яти місяців.

– Як Ви вважаєте, чи є щось, що дійсно може змусити студента економити?

– Лише особиста зацікавленість та мотивація. – Яких заходів уже вжито для досягнення мети?

– Хоча часу з початку старту програми в КПІ пройшло досить мало, однак командам уже вдалося зробити чимало корисних справ. Так, техніки, економісти та екологи провели первинний енергетичний аудит 22-го навчального корпусу та 16-го гуртожитку та розробили план по-

дальшої роботи з детального дослідження та аналізу результатів.

Учасники PR-групи також мають розроблений план діяльності, якого дотримуються. Ви вже мали змогу ознайомитися з деякими результатами їх праці з публікацій у "Київському політехніку" та на сайті КПІ. В університеті також відбувся флешмоб на тему "Бережи енергію", триває робота з учнями 10 класу Політехнічного ліцею КПІ. Хотілося б зазначити, що робота з ліцеїстами має неабияке значення, адже саме вони стануть майбутніми абітурієнтами КПІ та понесуть ідею екологічного енерговикористання в студентське середовище. PR-група розробила тематичний майстер-клас для розміщення в соціальних мережах. Школярам було запропоновано написати сценарій роликів для YouTube, опрацювати свій енергоощадний день у "Живому журналі". Думаємо, що ліцеїсти залишилися задоволені.

– Що планується чи знаходиться у процесі реалізації?

– Серед найближчих планів роботи за програмою – проведення серед трьох університетів-учасників програми (НТУУ "КПІ", Державна академія житлово-комунального господарства (ДАЖКГ), Національний університет біоресурсів і природокористування (НУБІП) конкурсу на найбільш енергоощадний гуртожиток. Конкурс стартує в лютому 2012 року та триватиме до кінця березня. Метою конкурсу є популяризація енергозбереження серед мешканців з метою зниження енергоспоживання. Таким чином, конкурсна комісія зафіксує покази приладів обліку до початку та наприкінці конкурсу та порівняє їх з аналогічними даними минулого року. Різниця й буде результатом ефективності роботи та активності участі мешканців і визначить переможця конкурсу.

Гуртожитком-конкурсантом від НТУУ "КПІ" обрано гуртожиток № 16, тож шановні мешканці, залучайтеся до участі в конкурсі! Пере-

можеть отримати грошову винагороду для придбання енергозберігаючих ламп або іншого енергоефективного обладнання для розміщення в гуртожитку.

Ще одним заходом, який планується провести на початку весни в університеті, є конкурс плакату на тему енергозбереження, за результатами якого буде визначено переможців у трьох номінаціях, але про це в наступних повідомленнях.

– Як допомагає керівництво університету, можливо, допомагають треті особи?

– Адміністрація університету зацікавлена в долученні молоді до енергозбереження. Так, зокрема, департаментом навчально-виховної роботи підтримується конкурс плаката на тему енергозбереження, сприяння у проведенні енергетичних обстежень будівель надає департамент адміністративно-господарської роботи та дирекція студмістечка, департамент науки та інноватики допомагає втілювати креативні ідеї учасників програми в життя.

– А як Ви ставитесь до питань екології?

– Сьогодні кожен з нас відчуває на собі вплив людської діяльності на довкілля. Жити за принципом "Після нас хоч потоп" вже не можна, бо "потоп" може статися у найнесподіваніший момент. Тому я за свідоме раціональне енерговикористання та збереження довкілля.

– Як Ви вважаєте, що цей проєкт дасть нашому КПІ після семи місяців роботи?

– Я вважаю, що подібні проєкти, які реалізуються в навчальних закладах, мають велике значення для суспільства, оскільки останні є не лише споживачами ресурсів, а й середовищем де має відбуватися виховання енергоощадливої свідомості громадян.

Сподіваюся, що участь КПІ у даному проєкті приверне увагу наших студентів, викладачів, персоналу до проблем нерационального енерговикористання, дозволить подивитися на себе зі сторони та зробити вчасні та правильні висновки.

Якщо кожен КПІшник задумується над своєю поведінкою та про ставлення до використання енергоносіїв, то ми не лише забезпечимо енергоощадність у власному університеті, а й надамо гарний приклад іншим ВНЗ.

Якщо ми хочемо жити в Європі – ми повинні бути європейцями. А це означає раціонально використовувати енергоресурси.

Прес-служба проєкту

Круглий стіл у Політехнічному музеї

В.І.Вознюк

С.П.Корольов

У Державному політехнічному музеї НТУУ "КПІ" відбулося засідання круглого столу, присвячене 105-річчю від дня народження Головного конструктора ракетно-космічної техніки Сергія Корольова та 105-річчю з дня народження першого начальника космодрому Капустин Яр, генерал-полковника артилерії Василя Вознюка.

Якщо ім'я Сергія Павловича Корольова нині знайоме кожному, надто в Київському політехнічному інституті, з якого він розпочав свій шлях у професію і де пам'ять про нього свято зберігається (тут йому встановлено пам'ятник, біля дверей корпусу №1 висить присвячена йому меморіальна дошка, а в самому корпусі є меморіальна аудиторія ім. С.П.Корольова), то Василь Іванович Вознюк є особистістю для широкого загалу практично невідомою. А шкода. Герой Соціалістичної Праці, генерал-полковник Вознюк був не лише першим начальником створеного наприкінці сорокових років ХХ століття першого радянського ракетного полігону (пізніше – космодрому), але, фактично, його творцем. Недарма ж його багаторічний помічник по Кап'яру (так скорочено називають цей космодром покоління ракетників) Анатолій Любашенко, звертаючись до учасників круглого столу, сказав: "Все життя людей, які пов'язано"

ли свої долі з ракетно-космічною технікою, пройшло під грифом "Цілоком таємно". І я дуже радий, що тепер ці імена нарешті стають відомими світові". Тож більша частина виступів і повідомлень учасників засідання була присвячена саме Василю Вознюку. Зауважимо, що кожен з цих виступів був надзвичайно цікавим, бо участь у засіданні взяли ветерани космодромів Капустин Яр, Байконур і Плесецьк, багато з яких особисто знали генерала В.І.Вознюка та С.П.Корольова. Своїми спогадами про

Виступає А.Любашенко

перші роки діяльності полігону (нагадаємо, саме з нього 10 жовтня 1948 року стартувала перша балістична ракета Р-1, розроблена конструкторським бюро С.П. Корольова), роки служби з генерал-полковником Василем Вознюком та роботу офіцерів-випробувачів ракетно-космічної техніки поділилися ветерани Кап'яру і Байконуру Анатолій Дормідонтов, Віктор Комаров і Олег Прусс.

У засіданні також узяли участь член загону космонавтів Державного космічного агентства України Надія Адамчук-Чала, яка пройшла передполітну підготовку; представники ДКАУ; інженери, які працюють у космічній галузі; викладачі й студенти НТУУ "КПІ" та школярі – члени Малої академії наук.

"З роками приходить краще розуміння масштабу особистостей піонерів ракетно-космічної техніки, – зауважила у своєму виступі Надія Адамчук-Чала. – І дуже добре, що

розмова про них відбувається в стінах цього університету, що її учасниками стали зовсім молоді люди. Можливо, деякі з них також приймуть рішення присвятити цій справі своє життя".

Насамкінець учасникам круглого столу було показано відеофільм, присвячений історії космодрому Капустин Яр.

С. Дмитренко

Автор нової моделі організації інноваційного процесу, що отримала назву "потрійної спіралі", – університет – виробничий сектор – інноваційний розвиток держави – професор Стенфордського університету і центру досліджень у галузі підприємництва бізнес-школи Единбурзького університету Генрі Інковіц називає університет головним центром інноваційної чи підприємницької діяльності. Ректор НТУУ "КПІ" академік М.З.Згуровський, підтримуючи автора нової моделі ("Київський політехнік", №4, 2011 р.), наголошує, що через університети, особливо дослідницькі, проходять тисячі, навіть десятки тисяч студентів з новими ідеями, які необхідні впровадити у виробництво і вивести на ринки. А вже найбільші інноваційні проекти світу створили свого часу молоді винахідники Білл Гейтс і Стів Балмер, Стів Возняк і Стів Джобс, Білл Г'юлет і Дейв Паккард, Майкл Цукерберг та багато інших.

Як першокурснику стати винахідником

Більшість студентів нашого університету знають розповідь про винахідника, який зробив винахід, запатентував його, після чого став знаменитим та багатим: купив автомобіль, дачу, яхту і т. д. Для багатьох на цій "розповіді" все й закінчується, оскільки мрія стати винахідником для студента-політехніка не завжди має продовження. На превеликий жаль, багато з них навіть увітати собі не можуть, яке величезне значення в економічному та науково-технічному розвитку кожної країни має таке поняття, як патент.

Тож, здобувачи професійну освіту, студенти-політехніки повинні підняти на новий рівень науково-технічну та інноваційну роботу, яка має вирішальне значення як для подальшого розвитку суспільства, так і для майбутнього самого студента. Залучати студентів до науково-дослідних та інноваційних робіт потрібно вже на перших етапах навчання, тобто на першому курсі. Такий підхід дозволяє розбудити наукову та інноваційну діяльність, сприяє становленню молодого інженера, подальшому розвитку його знань, використанню майбутнього творчого та наукового потенціалу. Такий шлях пройшов і сам автор статті, коли після закінчення Бердичівського машинобудівного технікуму почав з першого курсу інституту працювати за держатаємністю на кафедрі.

Достіг складною справою є виявлення серед першокурсників, учорашніх школярів, майбутніх винахідників та науковців. Необхідно врахувати ще й те, що не всі студенти прагнуть ними стати, адже устремління у кожного свої.

Із практики вітчизняних та зарубіжних ВНЗ відомо, що забезпечення якісної освіти можливе лише за умови органічного поєднання навчальної та наукової діяльності викладачів і студентів. Цю складну справу може вирішити лише певна системність в отриманні нових знань, нових ступенів та методів мислення, навичок, умінь та алгоритмів отримання цих категорій пізнання. На превеликий жаль, з аналізу наукової роботи студентів в українських вишах видно, що чіткої системи забезпечення всебічної творчої підготовки майбутніх фахівців не існує, особливо враховуючи значне скорочення господарської договірної тематики, на якій творчо зростало старше покоління викладачів і науковців.

Хочу на сторінках газети поділитися досвідом, як до науково-дослідної роботи долучаються студенти перших курсів ФМФ, зокрема кафедри нарисної геометрії, інженерної та комп'ютерної

графіки. Зрозуміло, що переважно це студенти науково-технічного напрямку підготовки, для яких читаються дисципліни "Нарисна геометрія", "Інженерна та комп'ютерна графіка", "Комп'ютерна графіка". Ці предмети є важливими для профорієнтації майбутніх інженерів-технологів, інженерів-конструкторів тощо, адже є основними з розвитку теорії та методів зображення й розвитку просторової уяви майбутнього інженера. Надалі студентам буде простіше оволодіти знаннями з таких дисциплін, як "Аналітична геометрія", "Технічна механіка", "Деталі машин", "Опір матеріалів", "Технологія машинобудування" та ін. Це важливо також при різних видах проектування, читанні та виконанні креслень за допомогою універсальної графічної системи AutoCAD й інших комп'ютерних програм.

То як же із студента-першокурсника зробити винахідника? Читаючи на поточі ІХФ перші лекції із вищезазначених дисциплін, я коротко розповідаю, що є творчі студенти, які вже на першому курсі стають винахідниками, і показую кілька патентів на винаходи, співавторами яких є студенти. Оскільки в нашому університеті навчаються креативні студенти, які розуміють, що таке винаходи, то 10-15 чи навіть більше з присутніх відразу ж зголошуються більш докладно ознайомитися з цими працями, патентами. Зрозуміло, це кращі студенти, які й на практичних заняттях показують високі знання та вміння, можуть працювати поза аудиторією та знаходити час для виконання науково-дослідних робіт. Таких студентів допомагають віднайти й викладачі, які ведуть заняття в інших групах та на інших факультетах: ММІ, ТЕФ, ФЕЛ, ФПМ тощо.

Із зацікавленими студентами працює студентське наукове товариство "Прикладна геометрія, дизайн та інноваційна діяльність", створене на ФМФ у вересні 2011 року, яке допомагає їм у науково-дослідній роботі, оформленні та поданні заявок на винаходи тощо. На сьогодні виконуються дослідження за господарськими договорами для ВО "Тернопільський комбайновий завод", ВО "Дніпропетровський комбайновий завод", Інституту цукрових буряків, ВАТ "Будшляхмаш" та інших підприємств.

Виходячи із даного досвіду (понад 100 авторських свідоцтв та патентів на винаходи) та враховуючи досвід публікації відомих винахідників Ю.П.Саламатова, Г.С.Альтшуллера й інших, наведу послідовність отримання патентів, відпрацьовану на кафедрі нарисної гео-

метрії, інженерної та комп'ютерної графіки ФМФ за останні роки.

Алгоритм отримання патентів.

1. Знаходимо ідею чи об'єкт для дослідження і виявлення чогось нового (студент може зробити це самостійно чи з допомогою викладача, іноді студенти приносять раніше отримані авторські свідоцтва своїх батьків чи дідусів).
2. Визначаємо та ставимо мету, яка покращує функціональні показники чи взагалі має нові параметри дії нашого об'єкта дослідження.
3. Визначаємо, за рахунок чого цього можна досягти: зміною форми робочої поверхні, зміною параметрів переміщення та ін.
4. Визначаємо розділ, у якому розміщується наш об'єкт: через бібліотеку, пошукові системи Internet чи безпосередньо в Республіканському патентному фонді (Google Patent).
5. Знаходимо бажано декілька подібних патентів та переконаємося, що ми винаходимо щось нове, а не "велосипед".
6. Визначаємо аналоги та прототипи і проробляємо конструкцію нового рішення. Виконуємо креслення нової конструкції.
7. Пишемо формулу винаходу, яка є основою для подальшого опису та оформлення заявки на винахід.
8. Виконуємо опис винаходу, розкриваючи всі необхідні розділи, та пишемо реферат за відомими зразками.
9. Звертаємося до патентних повірених університету та заповнюємо заяву на винахід й усі інші необхідні документи (набір документів існує у відділі патентної власності Наукового парку "Київська політехніка").

Після подання заявки на отримання патенту проходить небагато часу, і ви не можете собі уявити обличчя студента-першокурсника, який отримує перший патент, першу свою наукову публікацію! Безцінний досвід студент-першокурсник уже отримав, і викладачам на старших курсах необхідно лише підтримувати та використовувати цей науковий потенціал. З такими студентами ми не розлучаємося, оскільки патенти вони отримують і упродовж подальшого навчання. На час написання диплома бакалавра та магістра вони вже мають кілька патентів, тобто творчий процес захопив їх і вони знають, що таке науково-технічна творчість і радість від отриманого результату.

Студентів, які отримали патенти на першому курсі, більше тридцять. Деякі з них уже стали кандидатами технічних наук, доцентами (О.Л.Сокольський, В.М.Лукашова, В.М.Деркач, П.М.Яблоцький), нині вони самі навчають науково-технічної творчості своїх студентів. Тобто, становлення студента-першокурсника як винахідника дозволяє у майбутньому зробити з нього перспективного науково-технічного працівника, науковця чи викладача. На закінчення хочу назвати студентів, які отримали патенти та мають таку перспективу: Саша Рослов, Саша Пономаренко, Ірина Черняк, Анатолій Абаєв, Олексій Гончаренко, Максим Хотинський, Дмитро Брусев, Микола Воронцов, Даша Степанюк, Інна Погребна з ІХФ, а також: Марія Губич (ФМФ), Андрій Гринюк (ЗФ), Володимир Карпюк (ТЕФ), Дмитро Тарган (ММІ) та ін.

Хочеться побажати таким студентам подальших успіхів у науково-технічній та інноваційній творчості!

В.П.Юрчук, д.т.н., професор ФМФ

ОЛІМПІАДА з інженерної графіки

7 та 20 грудня 2011 року фізико-математичним факультетом була проведена загальноуніверситетська олімпіада для студентів 1-го курсу з дисципліни "Інженерна графіка". В олімпіаді взяли участь 272 студенти з 14 факультетів та 4 інститутів.

Найбільшою кількістю учасників були представлені такі підрозділи університету: ХТФ – 45 студентів, ФЕА – 31, ПБФ – 24, ММІ – 21, ММФ – 20.

У номінації "Нарисна геометрія" призіві місця отримали:

- 1-ше місце – Степан Кирилюк (група МД-13, ММІ);
- 2-ге місце – Микита Філь (група ЕС-12, ФЕА);
- 3-тє місце – поділили Степан Ільчук (група ПГ-11, ПБФ) та Олександр Худик (група ЕС-12, ФЕА).

У номінації "Інженерна графіка. Рівень 1" призіві місця посіли:

- 1-ше місце – Олександр Залозний (група ТЗ-12, ІТС);
- 2-ге місце – Олександр Адоніков (група ОН-11, ІЕЕ);
- 3-тє місце – поділили Микола Сірик (група ОН-11, ІЕЕ) та Андрій Сімонцов (група ХН-11, ХТФ).

У номінації "Інженерна графіка. Рівень 2" призіві місця отримали:

- 1-ше місце – Михайло Суліковський (група ТО-11, ТЕФ);
- 2-ге місце – Олександр Чернюк (група ТЯ-11, ТЕФ);
- 3-тє місце – поділили Костянтин Медвідь (група ФТ-12, ІФФ) та Павло Канчуківський (група ТР-11, ТЕФ).

За виявлені здібності при розв'язанні складних завдань з інженерної графіки, високі досягнення в оволодінні дисципліною відзначені ще 10 студентів:

- Артем Деркач (група ОН-12, ІЕЕ);
- Тимофій Кирилюк (група ОН-11, ІЕЕ);
- Максим Корецький (група СРн-11, ВПІ);
- Катерина Кужільна (група ОТ-11, ІТС);
- Інна Мирончук (група ХО-11, ХТФ);
- Вадим Мокрицький (група ОС-11, ІЕЕ);
- Сергій Поліщук (група ТЯ-12, ТЕФ);
- Андрій Серховець (група ЗА-100, ЗФ);
- Вікторія Швеєнко (група ТІ-11, ІТС);
- Уляна Шуміліна (група ВЛ-12, ФАКС).

322 відзначених робіт – 6 робіт студентів ІЕЕ, 4 – ТЕФ, по 2 – ХТФ, ІТС і ФЕА, по 1 – ІФФ, ФАКС, ЗФ, ВПІ, ММІ, ПБФ.

Вітаємо переможців з досягнутими результатами! Оргкомітет олімпіади, ФМФ

Конференція у ВПІ

П'ята науково-практична конференція "Актуальні проблеми економічного розвитку підприємств видавничо-поліграфічної галузі" відбулася 22 грудня у ВПІ. Її традиційно проводить кафедра організації видавничої справи, поліграфії і книгорозповсюдження (ОВГК). Конференція збирала представників КПІ та інших вишів Києва, фахівців галузі. У роботі оргкомітету та в пленарному засіданні взяв участь голова Асоціації видавців і книгорозповсюджувачів України О.В.Афонін.

Учасників конференції привітала к.е.н. З.В.Григорова – зав. кафедри ОВГК. На пленарному засіданні виступили студенти ВПІ Ірина Гаврилюк, Катерина Мовчан, Олена Матвієнко, аспірантка Вікторія Польова та учасники з інших факультетів НТУУ "КПІ" (Антон Шкредов). Їх доповіді стосувалися проблем маркетингових стратегій, антикризового управління та дослідження результативності комунікаційної діяльності видавництва і книгорозповсюджувальних підприємств.

Далі робота конференції продовжилася у трьох секціях: "Історія, теорія, методика книговидання і книгорозповсюдження в умовах глобалізації та інформаційної революції"; "Управління організаціями та підприємствами в сучасних умовах, маркетинг та менеджмент у книжковому бізнесі"; "Соціальна та масова комунікація в сучасному книжковому бізнесі, антикварна і букіністична книга: модернізація чи занепад". Відбулися жваві дискусії, активно обговорювалися проблемні ситуації в галузі, зокрема питання: "Чим спричинене зростання кількості реклами в періодичних виданнях?", "На яких українських поліграфічних підприємствах застосовується інформаційні системи управління?", "Вплив конкретних торговельних марок видавничо-поліграфічних підприємств на прибуток".

Найбільш вдалою, на думку організаторів і студентів, була робота секції соціальної та масової комунікації в сучасному книжковому бізнесі, де вперше представили результати як теоретичних досліджень (Роман Лойко, "Люди і знання у віртуальному просторі: комунікативні аспекти"), так і практичні розробки студентів, зокрема Анастасії Гуленко, Дарини Ніколенко, Ірини Мельниченко, Ірини Володько.

За матеріалами конференції кафедра випускає електронне видання, його готуватимуть та поширюватимуть члени оргкомітету.

Ольга Мотрущенко,
Мар'яна Голуб, зр. СК-91, ВПІ

Різнокольорові брусочки з нашого дитинства

Переважає більшість дитячих ігор і іграшок поділяються на "хлопчачі" (коліщата, машинки, пружинки) і "дівчачі" (ляльки, їх платтячка й каструльки). Але існують забави для кожної дитини, і однією з них, безумовно, є ліплення з різнобарвного й податливого пластиліну, яке не тільки розвиває координацію пальців, але й сприяє розширенню світогляду, розвитку фантазії й винахідливості дитини.

Так що ж таке пластилін і кому ми зобов'язані його винаходом?

Пластилін (італ. *plastilina* походить від давньогрецького *πλαστός* – ліпний) – матеріал для ліплення, що виготовляється з очищеної й тонкоподрібненої глини з додаванням воску, жирів, барвників і деяких інших речовин, які перешкоджають висиханню.

Садина думки про те, кого саме можна вважати винахідником пластиліну, немає. У Німеччині ним вважають Франца Колба (патент 1880 року), у Великобританії – Вільяма Харбута (патент 1899 року). Існують і інші версії. Проте, більшість сходяться на думці, що пластилін наприкінці XIX століття вперше виготовив мюнхенський аптекар Франц Колб.

До винаходу Франца Колба ліпленням займалися в основному професіонали: художники й скульптори, робочим матеріалом яких була природна глина, головні недоліки якої – низька стійкість до висихання й передачу температури. Більшість митців працювали в студіях, що розташовувалися на просторих і добре освітлюваних, але погано опалюваних горіщах або мансардах. Узимку виготовлена із глини модель майбутньої скульптури, залишаючись у холодній майстерні, замерзала, а якщо навіть потім і відтавала, то працювати з нею вже було неможливо. Серед друзів Колба було чимало художників і скульпторів. Щоб допомогти їм, Колб після багатьох експериментів у 1880 р. розробив матеріал, названий ним Kunst-Modellierthon (глина для ліплення витворів мистецтва). Через десять років він заснував компанію Franz Kolb

Nachf з виробництва матеріалу для ліплення під торговельною маркою "Plastilin".

Англієць Вільям Харбутт у 1899 р. запатентував винайдену ним "глину, що ніколи не висихає", під назвою "Plasticine". Розроблена ним композиція була сірого кольору, однак у продаж вона надійшла вже в чотирьох кольорах, а незабаром її кольорова гама розширилася ще більше. У 1900 році Харбутт заснував свою фабрику, яка проіснувала до пожежі 1968 року, після якої виробництво "пластиліну" було переведено до Таїланду. "Пластилін" Франца Колба під назвою "Мюнхенський художній пластилін" також випускається.

...Сьогодні слово "пластилін" є загальноживаним у багатьох країнах, у тому числі в Німеччині, Росії, Україні. У СРСР випускали два основні види пластиліну: твердий (скульптурний) сірого або зеленого кольору, і м'який (дитячий), різнокольоровий. Різниця в основних властивостях пластилінів цих видів досягалася за рахунок додавання до вихідної сировини різної кількості машинної оливи, завдяки якій "радянський" пластилін мав характерний запах. Сьогодні для виготовлення дитячого пластиліну відповідальні виробники використовують не машинну оливу, а рослинні або тваринні жири.

Скульптурний (твердий) пластилін, на відміну від дитячого, краще тримає форму, дає змогу проробляти досить дрібні деталі моделі, у тому числі й скульптурної мініатюри, не залишає плям і не прилипає до рук.

Пластилін використовується не тільки дітьми, художниками, скульпторами й архітекторами, але навіть військовими, інженерами й винахідниками. За допомогою пластиліну видатні полководці XX сторіччя моделювали майбутні бої, а вчені, інженери й будівельники розробили перший космічний скафандр, широко відомі сьогодні величезні споруди, літаки й автомобілі, а також багато чого іншого...

У деяких випадках вироби з пластиліну настільки досконалі, що виникає бажання зберегти їх якомога довше. Для цього можна використовувати ще один популярний матеріал для ліплення, основними компонентами якого є вода, сіль і пшеничне борошно, і який сьогодні стає все більш популярним, у тому числі й завдяки своїй "екологічності". У 1930-х роках цей матеріал у вигляді пасти випускали в США для очищення шпалер, але виявилось, що школярі охоче використовують його для ліплення. У 1956 році він надійшов у продаж під торговельною маркою Play-Doh. Ця суміш м'якша ніж пластилін і більш зручна для дитячого ліплення, а, крім того, вона достатньо швидко висихає не тільки в печі або духовці, але навіть на відкритому повітрі, що дає змогу надовго зберегти роботи маленького скульптора.

Останніми роками пластилін став дуже популярним серед мультиплікаторів: чого варті тільки одна "Пластилінова ворона"! Не відстають від мультиплікаторів і працівники телебачення: у 2000 році на виставці "Королівського садівничого товариства" британський телепродюсер Джеймс Мей створив "Пластиліновий рай" – сад із пластиліну з квітами, деревом, полуницею й капустиною в натуральну величину. Для цього йому знадобилося 2,6 тони пластиліну 24 кольорів, півтора місяця кропіткої роботи і більше 2000 помічників!

...Якщо дитина ніяк не може впоратися з кольоровим брусочком пластиліну, покладіть його в тепле місце. Через кілька хвилин пластилін стає податливим навіть у дитячих пальцях. І хто знає, можливо, саме завдяки пластиліну дитина виросте гідним спадкоємцем Мікеланджело й Родена!

І. Мікульонко

Незвичайний лютий

Лютий – місяць незвичайний. Справді, це найкоротший місяць року, до того ж, ще й з несталою кількістю днів. Пам'ятаю, як у дитинстві ми співчували однокласникові, день народження якого припадав на 29 лютого, і святкувати його можна було лише раз на чотири роки.

Таким "легковажним" лютий став у Стародавньому Римі ще в першому столітті до нашої ери. І залишився ним назавжди.

А почалося все з того, що архаїчний календар, за яким жив Рим з давніх-давен, перестав влаштувати громадян Вічного міста та його колоній. Рік у такому календарі нараховував 355 днів і, у зв'язку з тим, що довжина ця була значно коротшою дійсної довжини року, свята і дати різноманітних обрядових дій поступово зсувалися з зими на весну, з весни на літо, з літа на осінь. Для запобігання цьому до календарного року іноді вводили додаткові дні та місяці, але система в цих вставках не було – все вирішувалося верховними жерцями-понтіфіками.

У I столітті до н.е. Гай Юлій Цезар провів реформу календаря. За найновішими на той час даними олександрійського астронома Созигена була уточнена довжина року – 365 днів 6 годин. Це нині навіть у шкільних підручниках пишуть, що справжня довжина року становить 365 днів 5 годин 48 хвилин 46 секунд, і це нікого не дивує. А на ті часи виміри, що їх провів Созиген, були величезним науковим досягненням. Щоправда, шестигодичний довісок все ж таки створював певні незручності при відліку початку року, але вихід було знайдено: три роки поспіль вважали довжину року такою, що дорівнює 365 добам, а в четвертий – 366, бо за чотири роки з додатків набігала саме доба.

Усі негарні місяці в новому календарі (січень, березень, травень і так далі) мали по 29 днів, а парні – по 30, окрім лютого, який три роки мав по 29 днів, а четвертий – 30.

Додаткові дні і подовжені роки дістали назву "високосних". Походження її пов'язано зі специфічним способом відліку днів у місяці, який практикувався в Римі. Дні римляни рахували не у звичному нам прямому порядку – від першого числа, а в зворотному – від початку наступного місяця – календ. Тобто, наприклад, 31 березня було другим днем від квітневих календ, 30 – третім і так далі. Відповідно до цеzarевої реформи додатковий день включався після шостого дня від березневих календ і звався "другим шостим", латинською – "біс сектус", звідки й пішло трохи перекручене "високос".

У 44 році за військові заслуги та упорядкування календаря римський сенат вирішив увічнити Гая Юлія Цезаря в назві місяця, в якому він народився. І став "юліусом" п'ятий місяць року "квінтіліс" (до реформи рік рахували з березня, тож п'ятим був місяць, який українською зветься липень).

Новий календар прижився в Римі не зразу. Понтіфіки призначали високосні роки не за три, а за два роки. За деякий час це привело до нової плутанини, яку виправив імператор Октавіан Август у 9 році до н.е. За його розпорядженням 16 років (за сучасним літочисленням з 9 року до н.е. до 8 року н.е.) високосні роки не вводилися, і з 4 року н.е. юліанський календар "запрацював" як слід.

А Октавіан Август і собі зажадав від сенату увічнення в назві місяця. І став "секстіліс" – місяць, у якому Октавіан здобув найбільші свої військові перемоги, "августом". Але імператор не міг стерпіти, що "його" місяць на день коротший за місяць його попередника. І вже власним указом він додає до августа-серпня ще один – тридцять перший день! Певна річ, якщо десь додається, в іншому місці – віднімається. Віднялося від і так найкоротшого – лютого.

Добре, хоч назва, яку носив місяць з дідів-прадідів, залишилася – "февруаріс", від "февруарі" – очищати. Так його називали тому, що колись, напередодні весни, цього місяця римляни проходили обряд очищення – примирення людей з богами. І дотепер у багатьох європейських мовах цей місяць так і зветься – "февруарі", "февраль"...

Ну а українська назва, здається, коментарів не потребує – "лютий", і цим усе сказано. Так само як у білорусів – "лютий", чи у поляків – "лютий". Тож, хоч і недалеко до весни, і місяць невеличкий, а все ж таки недарма в народі кажуть: "лютий додає до весни охоти, але ти звауй ще добрі чоботи..."

Дмитро Стефанович

Засідання профкому співробітників

На засіданні профкому співробітників НТУУ "КПІ", яке відбулося 19 січня, було розглянуто такі питання:

1. Про теперішній момент (інформація В.І.Молчанова).
2. Про особливості цьогорічної колдоговірної кампанії (інформація В.О.Корсакова).
3. Про відвідування співробітниками спортивних секцій ЦФВіС (інформація О.І.Шейка).

З першого питання голова профкому В.І.Молчанов поінформував про хід процесу оголошення конкурсу з виборів ректора НТУУ "КПІ". За його даними, після внесення відповідних змін до статуту університету (а вони стосуються зміни назви профільної міністерства та оформлення де-юре існуючої практики представництва на конференції трудового колективу: не менше 75% делегатів – представники професорсько-викладацького складу, не менше 10% – представники осіб, що навчаються) та затвердження їх відповідною постановою уряду буде оголошено конкурс на заміщення посади ректора КПІ.

З другого питання заступник голови профкому В.О.Корсаков повідомив про затримку початку колдоговірної кампанії на рівні університету через затримку з узгодженням наказу про створення загальноуніверситетської комісії з перевірки виконання та ведення переговорів по укладанню нового колективного договору НТУУ "КПІ". Водночас було наголошено, що колдоговірний процес на рівні підрозділів уже повинен розпочатися, незалежно від узгодження вищезазначеного наказу. Так, 18 січня 2012 р. на ФЛ відбулася конфе-

ренція трудового колективу, на якій роботу декана схвалили, колективний договір визнали виконаним у цілому.

Щодо відвідування співробітниками КПІ спортивних секцій, заступник голови профкому О.І.Шейка поінформував про поточну роботу постійно діючої комісії з перевірки якості надання послуг співробітникам університету та контролю відвідування ними секцій Центру фізичного виховання та спорту НТУУ "КПІ".

Також було заслухано голову культурно-масової комісії В.А.Руденко про культурні заходи, що відбуватимуться у ЦКМ НТУУ "КПІ" в лютому-квітні 2012 р., та про можливість їх пільгового відвідування. Було вирішено поточні справи та ухвалено відповідні рішення.

У роботі засідання профкому співробітників, яке відбулося 25 січня, взяли участь перший проректор Ю.І.Якименко, начальник департаменту економіки і фінансів Л.Г.Суботіна, заступник начальника департаменту з планово-фінансової діяльності О.І.Болієва. За інформацією Ю.І.Якименка було обговорено ситуацію з фінансуванням та рівнем зарплат співробітників, що склалася в університеті. У підсумку було прийнято рішення про необхідність збереження кадрового складу університету та збереження для співробітників нинішнього рівня зарплат. З цієї пропозицією профком вийде на засідання адміністрації 2 лютого, де розглядатиметься бюджет НТУУ "КПІ" на поточний рік.

За інформацією профкому співробітників

Євген Степанович Щербина

2 січня 2012 р. раптово помер доцент кафедри теоретичної механіки ФАКС, кандидат фізико-математичних наук Євген Степанович Щербина.

Є.С.Щербина народився у 1946 р. в сім'ї офіцера. Після закінчення школи, за наполяганням батька, стає курсантом Київського вищого артилерійського інженерного училища. Але кар'єра військового не приваблювала юнака, і через два роки він вступає на приладобудівний факультет КПІ, на спеціальність "Гіроскопічні прилади та пристрої".

Після закінчення КПІ у 1972 р. Євген Степанович працює майстром цеху, інженером-дослідником заводу "Арсенал", старшим інженером Інституту кібернетики АН УРСР і одночасно навчається на 3-річних курсах за програмою механіко-математичного факультету Київського університету ім. Тараса Шевченка.

З 1977 р. і до останнього дня Є.С.Щербина працював на кафедрі теоретичної механіки КПІ (старший науковий співробітник, асистент, доцент; у 1985-2002 рр. – заступник завідувача кафедри з наукової роботи). У 1982 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук за спеціальністю "Теоретична механіка" в Університеті дружби народів ім. Патріса Лумумби (м. Москва), науковий керівник – доктор технічних наук, професор М.А.Павловський.

Наукова діяльність Євгена Степановича була багатогранною. Він автор понад 100 наукових статей, був відповідальним виконавцем най-

важливіших НДР, вітчизняних та міжнародних договорів, учасником всеосяжних та міжнародних з'їздів, конференцій, наукових шкіл.

Є.С.Щербина був людиною з найширшою ерудицією. Його лекції відзначалися чудовим знанням свого предмета, творчим підходом до викладання матеріалу, спонукали до дискусії, а наведені ним яскраві приклади з історії науки вміло знімали напругу і втому аудиторії. Він шанобливо ставився до студентів, був об'єктивний в оцінці знань, і студенти любили його, виставляючи йому в анкеті анонімного опитування "Викладача очима студента" найвищі бали.

Слід відзначити велику науково-організаційну діяльність Євгена Степановича. Він був членом Наукової ради при Президії НАН України з проблеми "Загальна механіка", віце-президентом з науки і техніки Федерації космонавтики України, заступником директора НКЦ "Галактика", директором НКЦ "Інститут системних досліджень людини".

За багаторічну плідну наукову та організаційну діяльність у галузі фундаментальних і прикладних проблем космонавтики Головнокомандувач СРСР, Федерація космонавтики СРСР, Федерація космонавтики України нагородили Є.С.Щербина дев'ятьма медалями, серед яких медалі К.Е. Ціолковського, С.П. Корольова, М.В. Келдиша, М.О. Пилигіна.

Колеги і друзі назавжди збережуть у серці світлу пам'ять про Євгена Степановича і висловлюють щире співчуття його родині.

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут»

<http://www.kpi.ua/kp>

✉ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221

✉ gazeta@kpi.ua

☎ гол. ред. 406-85-95; ред. 454-99-29

Головний редактор
В.В.ЯНКОВИЙ

Провідний редактор
В.М.ІГНАТОВИЧ

Провідний редактор
Н.Є.ЛІБЕРТ

Дизайн та комп'ютерна верстка

І.Й.БАКУН

Л.М.КОТОВСЬКА

Комп'ютерний набір
О.В.НЕСТЕРЕНКО

Коректор
О.А.КІЛІХЕВИЧ

Ресстраційне свідоцтво Кі-130

від 21. 11. 1995 р.

Друкарня ТОВ «АТОПОЛ»,

м. Київ, бульвар Лепсе, 4

Тираж 2000

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори. Позиція редакції не завжди збігається з авторською.